

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

LWA.410.1.4.2024

Pani
dr hab. Małgorzata Manowska
Pierwszy Prezes
Sądu Najwyższego
Plac Krasińskich 2/4/6
00-951 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 04 Sąd Najwyższy

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Najwyższy w Warszawie, pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dr hab. Małgorzata Manowska, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ¹ , od 26 maja 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Jerzy Kęcik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/28/2024 z 8 stycznia 2024 r. 2. Wojciech Nędzi, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/29/2024 z 8 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa w 2023 r. w części 04 Sąd Najwyższy, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta.</p> <p>Sąd Najwyższy³ działa na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym⁴. Projekt dochodów i wydatków Sądu Najwyższego, w brzmieniu uchwalonym przez Kolegium Sądu Najwyższego, minister właściwy do spraw finansów publicznych włącza do projektu budżetu państwa. W zakresie wykonywania budżetu w części 04 Sąd Najwyższy, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.</p>
Zakres kontroli	<p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, – nadzór i kontrola sprawowana przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. <p>Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.</p>

¹ Dalej także: Pierwszy Prezes SN.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

³ Dalej także: Sąd Najwyższy, Sąd lub SN.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1093, ze zm., dalej: ustawa o Sądzie Najwyższym.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy porównawczej wykonania planu dochodów,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 04 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- analizy wybranej próby wydatków oraz trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w tym jednego w trybie przetargu nieograniczonego,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczącej sporządzania sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa w części 04.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. w części 04 Sąd Najwyższy.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w obszarach wymienionych przy opisie celu i zakresu kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydatki w części 04 zostały zrealizowane w granicach posiadanych środków finansowych oraz kwot ujętych w planie finansowym Sądu Najwyższego.

Ocena została sformułowana na podstawie analizy 16 388,7 tys. zł, tj. 8,6% wydatków Sądu Najwyższego. Stwierdzono, że zostały one wykonane w sposób celowy i gospodarny. Objęte badaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzono zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W 2023 r. dochody budżetowe w części 04 zostały zrealizowane w kwocie 1042,7 tys. zł. Wykonane wydatki budżetowe wyniosły 190 274,4 tys. zł i stanowiły 0,03% wydatków budżetu państwa. Sąd Najwyższy nie realizował wydatków finansowanych z rezerw budżetowych, projektów finansowanych z udziałem budżetu środków europejskich, a także nie finansował wydatków innych jednostek.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe za 2023 r. oraz sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

Pozytywną ocenę uzasadnia także wywiązywanie się Pierwszego Prezesa SN z określonego w art. 175 ustawy o finansach publicznych obowiązku sprawowania nadzoru i kontroli nad wykonaniem budżetu w części 04 Sąd Najwyższy oraz stosowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie operacji finansowych

⁶ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

i gospodarczych. Powyższe zapewniło racjonalne wydatkowanie środków oraz prawidłowe i rzetelne sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdania za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2023 r., kontrola dochodów budżetowych w części 04 Sąd Najwyższy została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W 2023 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 1042,7 tys. zł, co stanowiło 111,1% wykonania dochodów w 2022 r. (938,9 tys. zł). Głównym źródłem dochodów w 2023 r. były wpływy: z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego (m.in. opłat kasacyjnych o wznowienie postępowania, opłat kancelaryjnych, w tym za sporządzanie i wydanie odpisów orzeczeń SN) w kwocie 275,8 tys. zł, tj. 26,5% dochodów ogółem; z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa (w tym z wynajmu pomieszczeń na świadczenie usług gastronomicznych w gmachu Kompleksu Urbanistycznego Wymiaru Sprawiedliwości⁸; z podnajmu pracownikom i sędziom SN miejsc postojowych na parkingu podziemnym zlokalizowanym przy placu Krasińskich w Warszawie) w kwocie 233,5 tys. zł, tj. 22,4% dochodów ogółem; z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych w kwocie 177,1 tys. zł, tj. 17% dochodów ogółem.

Dochody zrealizowane w 2023 r. w części 04 Sąd Najwyższy były wyższe o 812,7 tys. zł, tj. o 353,3% od dochodów planowanych (230,0 tys. zł) oraz wyższe o 103,8 tys. zł od wykonanych w 2022 r. Na wyższą realizację dochodów w 2023 r. w stosunku do roku 2022 oraz w stosunku do planu wydatków na 2023 r. miały wpływ: zwiększone dochody z tytułu opłat i kosztów sądowych, wyższe od prognozowanych wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych⁹ oraz z rozliczeń/zwrotów wynikające m.in. ze zwrotów składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

(akta kontroli str. 164-174, 395)

Na koniec 2023 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych były wyższe o 129,3 tys. zł w porównaniu do stanu na koniec 2022 r. i wyniosły 277,2 tys. zł, z czego kwota zaległości netto wyniosła 100 zł. Największą część (204,8 tys. zł) stanowiły należności z tytułu opłat za bezumowne korzystanie z lokali mieszkalnych przez dwóch sędziów w stanie spoczynku.

Sąd Najwyższy, przeciwko sędziom bezumownie korzystającym z lokali mieszkalnych, wystąpił z pozwem o nakaz opuszczenia i wydania lokali oraz o zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu. W przypadku jednej sprawy przeprowadzono mediację bez osiągnięcia oczekiwanego celu, w skutek czego rozszerzono powództwo w zakresie dotyczącym opłat związanych z korzystaniem

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: KUWS.

⁹ Wysokość planowanych dochodów wynikała m.in. z kończącej się w dniu 31 marca 2023 r. umowy z tytułu najmu pomieszczeń na świadczenie usługi gastronomicznej.

z lokalu. W drugiej sprawie do dnia zakończenia kontroli, właściwy Sąd Rejonowy nie wyznaczył terminu rozprawy, nie rozpatrzył wniosku SN o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, jak również nie skierował stron do mediacji.

Sąd Najwyższy, w oczekiwaniu na rozstrzygnięcie złożonych pozwów, regularnie wzywał dłużników do zapłaty należności wraz z odsetkami oraz do zapłaty odszkodowania w wysokości ponoszonych przez SN kosztów związanych z utrzymaniem lokali.

W 2023 r. wartość należności przedawnionych wyniosła 3060 zł¹⁰ i dotyczyła kary porządkowej grzywny wraz z zasądzonymi kosztami procesu, a prowadzone postępowanie nie doprowadziło do ściągnięcia nałożonej kary¹¹.

(akta kontroli str. 240-246, 378-381)

OBSZAR

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W ustawie budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r.¹², w części 04 Sąd Najwyższy, zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 218 999,0 tys. zł¹³.

(akta kontroli str. 255-256)

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt 2, w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, wprowadziła sześć blokad planowanych wydatków budżetowych w łącznej kwocie 27 147,0 tys. zł¹⁴ oraz zgodnie z art. 177 ust. 4 ww. ustawy poinformowała Ministra Finansów o blokowaniu planowanych wydatków.

Minister Finansów nie podjął decyzji o zmianie budżetu państwa w części 04 Sąd Najwyższy w zakresie zablokowanych przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego środków finansowych.

Blokady wynikały głównie z niewykorzystania środków na: wynagrodzenia osobowe sędziów (11 619,0 tys. zł), wydatki majątkowe (4864,0 tys. zł), zakup usług remontowych (1804,0 tys. zł) oraz udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów (1112,0 tys. zł).

Analiza trzech decyzji¹⁵ Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o blokowaniu planowanych na rok 2023 wydatków budżetowych w łącznej kwocie 7811,0 tys. zł (28,8% kwoty blokad) wykazała, że zablokowanie środków finansowych wynikało m.in. z mniejszej liczby wypłaconych uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku; zmniejszonych wydatków bieżących jednostki m.in. przeznaczonych na zakup materiałów i wyposażenia oraz usług remontowych ze względu na zmniejszone zapotrzebowanie na wymianę części i remonty systemów działających w obiekcie KUWS;

¹⁰ W tym: 3000 zł – kara porządkowa, 60 zł – koszty procesu.

¹¹ Decyzja o umorzeniu podjęta była przez sędziego SN wobec stwierdzenia przez komornika sądowego bezskuteczności egzekucji lub stwierdzenia, że postępowanie egzekucyjne nie doprowadzi do uzyskania sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 256, ze zm.

¹³ Z tego w rozdziale 75102 Naczelne organy sądownictwa – 177 184,0 tys. zł, a w rozdziale 75312 Uposażenie sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne – 41 815,0 tys. zł.

¹⁴ Zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego: nr 100/2023 z dnia 22 sierpnia 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 3700,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 142/2023 z dnia 19 października 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 12 000,0 tys. zł w rozdziale 75102 i 1000,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 155/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 8336,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 176/2023 z 15 grudnia 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 3152,0 tys. zł w rozdziale 75102 oraz 850,0 tys. zł w rozdziale 75312; nr 183/2023 z dnia 21 grudnia 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 2000,0 tys. zł w rozdziale 75102; nr 191/2023 z 29 grudnia 2023 r. – blokada wydatków w wysokości 1809,0 tys. zł w rozdziale 75102. Kwota zablokowanych środków została skorygowana (pomniejszona) zarządzeniem nr 159/2023 z dnia 16 listopada 2023 r. o 4700,0 tys. zł w rozdziale 75312 oraz nr 160/2023 z 17 listopada 2023 r. o 1000,0 tys. zł w rozdziale 75102.

¹⁵ Decyzje w sprawie blokowania planowanych na 2023 r. wydatków budżetowych z dnia: 15 grudnia 2023 r. (4002,0 tys. zł); 21 grudnia 2023 r. (2000,0 tys. zł); 29 grudnia 2023 r. (1809,0 tys. zł).

mniejszych od prognozowanych kosztów związanych z zużyciem energii elektrycznej; niewielkim zainteresowaniem sędziów SN pożyczkami na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych; mniejszej niż planowano liczby posiedzeń Trybunału Stanu; mniejszej liczby zawartych umów zlecenia i o dzieło na potrzeby SN; uzyskania korzystniejszych ofert cenowych w postępowaniach przetargowych; zmniejszonych wydatków na podróże zagraniczne sędziów i pracowników SN, a także na ubezpieczenia komunikacyjne i majątkowe; mniejszej liczby powołań na stanowiska sędziego SN¹⁶. Ponadto, w związku ze zmianą terminu realizacji zadania obejmującego zakup i wdrożenie nowego systemu finansowo-księgowego powstały oszczędności w wydatkach majątkowych.

Decyzje o blokowaniu środków podjęto niezwłocznie, w wyniku prowadzenia bieżących analiz wykonania planu finansowego i weryfikacją planowanych wydatków do końca 2023 r.

(akta kontroli str. 177-217)

W 2023 r. dysponent części 04 nie wnioskował o przyznanie środków z rezerwy ogólnej i rezerw celowych budżetu państwa.

Zrealizowane w 2023 r. wydatki w kwocie 190 274,4 tys. zł stanowiły 86,9% planu po zmianach (218 999,0 tys. zł) i były o 29 331,2 tys. zł (tj. o 18,2%) wyższe od zrealizowanych w 2022 r. (160 943,2 tys. zł). Uwzględniając zablokowane kwoty, wykonanie wydatków ogółem zostałyby zrealizowane w 99,2% planu.

(akta kontroli str. 255, 374)

W strukturze wydatków wg grup ekonomicznych nie odnotowano znaczących różnic w porównaniu do 2022 r.¹⁷ W 2023 r. struktura kształtowała się następująco: wydatki bieżące stanowiły 76,4% wydatków ogółem, świadczenia na rzecz osób fizycznych – 21,7%, a wydatki majątkowe – 1,9%.

Kwota wydatków bieżących w 2023 r. wyniosła 145 324,7 tys. zł i w stosunku do wykonania w 2022 r. wzrosła o 20 334,2 tys. zł. Największy udział w wydatkach bieżących miały wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które wyniosły 110 161,3 tys. zł, z czego 94 547,2 tys. zł dotyczyło wynagrodzeń osobowych, a 5397,8 tys. zł dodatkowego wynagrodzenia rocznego.

Wykonanie wydatków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi stanowiło 89,9% planu tych wydatków po zmianach (122 543,0 tys. zł). Ww. wydatki były wyższe o 12 628,0 tys. zł, tj. o 12,9%, w porównaniu do wydatków poniesionych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w 2022 r. (97 533,3 tys. zł)¹⁸.

W porównaniu do 2022 r. wydatki na wynagrodzenia dla sędziów były wyższe o 5432,3 tys. zł, tj. o 16,3%, a na wynagrodzenia osobowe pracowników SN wyższe o 5971,1 tys. zł, tj. 12%. Wzrost wykonania wydatków na wynagrodzenia dla sędziów wynikał z: wyższej kwoty bazowej stanowiącej podstawę obliczania wynagrodzenia sędziego SN w 2023 r. (5444,42 zł) niż w 2022 r. (5050,48 zł), która dodatkowo na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2023 r., została z mocą od 1 stycznia 2023 r. podniesiona do poziomu przeciętnego wynagrodzenia w II kwartale 2022 r., tj. do 6156,25 zł¹⁹; przyznania sędziom SN dodatkowego jednorazowego wynagrodzenia zgodnie z art. 41b ust. 1 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych

¹⁶ Skutkowało to zatrudnieniem mniejszej liczby sędziów SN niż planowano zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2022 r. – Regulamin Sądu Najwyższego (Dz. U. poz. 1489).

¹⁷ W 2022 r. wydatki bieżące stanowiły 77,7% wydatków ogółem, świadczenia na rzecz osób fizycznych – 20,7%, a wydatki majątkowe – 1,6%.

¹⁸ Kwota ta zawiera wynagrodzenia wraz z pochodnymi (6387,9 tys. zł) z rozdziału 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

¹⁹ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2023 r., sygn. akt K 1/23, Dz. U. z 2023 r. poz. 2479.

rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023²⁰; a także z nowych powołań do pełnienia urzędu na stanowisko sędziego SN (8 powołań).

Wzrost wykonania wydatków na wynagrodzenia osobowe pracowników w 2023 r. w stosunku do 2022 r. wynikał m.in. z obowiązywania wyższej kwoty bazowej (zmienionej w wyniku ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego), a także z przyznania dodatkowych środków na wypłatę jednorazowego specjalnego dodatku motywacyjnego dla pracowników państwowej sfery budżetowej.

Powyższe zmiany nie spowodowały zwiększenia planowanych wydatków na wynagrodzenia ze stosunku pracy i były zgodne z art. 171 ust. 7 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 219-223, 249-264, 374-376)

Przeciętne zatrudnienie w 2023 r. w części 04, w przeliczeniu na pełnozatrudnionych, wynosiło 475 osób i było wyższe o dziewięć osób w stosunku do 2022 r.²¹ Na koniec okresu sprawozdawczego w SN (w rozdziale 75102) zatrudnienie wynosiło 505 osób.

(akta kontroli str. 223-225)

W 2023 r. wydatki Sądu na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 184,1 tys. zł i były niższe o 104,8 tys. zł (tj. o 36,3%) od wydatków wykonanych w 2022 r. (288,9 tys. zł²²).

Analizie poddano 24 umowy²³, w tym siedem umów zlecenia trwających powyżej trzech miesięcy lub powtarzanych nieprzerwanie przez ten okres, zawartych z osobami fizycznymi wykonującymi zadania pomocnicze, na które wydatkowano kwotę 131,2 tys. zł²⁴. Wydatki te były niższe o 115,0 tys. zł (o 46,7%) od poniesionych na umowy zlecenia w 2022 r.²⁵

Przedmiotem realizowanych umów było m.in.: pozyskiwanie materiałów archiwalnych jako eksponatów do planowanej ekspozycji muzealnej, zadania polegające na rozpoznawaniu pism wpływających do Zespołu ds. korespondencji z zakresu prawa cywilnego i karnego, zadania polegające na uczestniczeniu w procesie stanowienia prawa w SN oraz przygotowaniu dokumentów oraz bieżąca pielęgnacja roślin doniczkowych.

Nie zawierano umów zlecenia ani o dzieło z pracownikami własnymi Sądu Najwyższego.
(akta kontroli str. 255-256, 386-391)

Ponadto, w ramach wydatków bieżących w 2023 r. na zakup pozostałych usług oraz materiałów i wyposażenia wydatkowano 17 547,5 tys. zł; na zakup energii - 5615,1 tys. zł; na zakup usług remontowych 2023,9 tys. zł; na opłaty za administrowanie oraz czynsze za budynki i lokale 2023,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 262-263, 374-376)

²⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 2666, ze zm. Art. 41b został dodany przez art. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2023 r. poz. 1586.

²¹ W 2023 r. wg statusu zatrudnienia zgodnie z RB-70: 01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – 284 osoby (275 w 2022 r.), 09 sędziowie i prokuratorzy – 90 osób (92 w 2022 r.), 17 asystenci sędziów i prokuratorów – 101 osób (99 w 2022 r.).

²² W tym wynagrodzenia bezosobowe Izby Dyscyplinarnej 101,8 tys. zł.

²³ W tym 16 umów zlecenie, 5 umów o dzieło, 3 umów zlecenie zawartych przed 2022 r., których łączny koszt wyniósł 161,9 tys. zł.

²⁴ Sześć z tych umów zakończyło się 31 grudnia 2022 r., jednak wypłata wynagrodzeń z tytułu ich realizacji za grudzień 2022 r. nastąpiła w styczniu 2023 r.

²⁵ Wydatki poniesione na 10 umów zleceń w 2022 r. wyniosły 246,2 tys. zł.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych w 2023 r. wyniosły 41 371,9 tys. zł tj. 21,7% wydatków SN ogółem i były wyższe o 24,1% w stosunku do roku 2022. Wydatkowana kwota przeznaczona była głównie na wypłatę uposażeń dla sędziów w stanie spoczynku i uposażeń rodzinnych (40 832,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 374-376)

Wydatki majątkowe określone w ustawie budżetowej na rok 2023 w kwocie 8445,0 tys. zł zostały wykonane w wysokości 3577,8 tys. zł, tj. 42,4%. Zrealizowano w pełni jedno zadanie inwestycyjne²⁶, trzy w części²⁷, a z jednego zadania zrezygnowano²⁸.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego podjęła trzy zarządzenia w sprawie blokowania środków na wydatki majątkowe w łącznej wysokości 4864,0 tys. zł²⁹. Blokady środków były wynikiem powstałych oszczędności z powodu niezrealizowania modernizacji Sali Kolegialnej w związku z unieważnieniem postępowania o zamówienie publiczne, rezygnacji z wymiany dźwigów osobowych po uzyskaniu pozytywnej opinii o ich stanie technicznym, niższego kosztu wykonania modernizacji układu kompensacji mocy biernej, uzyskania korzystnych ofert na zakup urządzeń serwerowych, sieciowych i sprzętu komputerowego, a także zmiany terminu zakupu i wdrożenia nowego systemu finansowo-księgowego.

Zrealizowane wydatki majątkowe były wyższe o 953,0 tys. zł od wydatków majątkowych w 2022 r. (2624,8 tys. zł).

Efektami rzeczowymi wykonania wydatków majątkowych w 2023 r. były m.in.:

- zakup dziesięciu serwerów z dwoma przełącznikami sieciowymi łączącymi nowe serwery z siecią SN oraz dwunastu modułów pamięci masowych do macierzy,
- zakup dodatkowego napędu do posiadanej biblioteki taśmowej i wymiana dwóch szaf serwerowych wraz z dwoma zasilaczami awaryjnymi,
- zakup dwóch licencji bezterminowych wykorzystywanych przy funkcjonowaniu systemu równoważenia obciążenia serwerów poczty elektronicznej,
- zakupienie dwóch samochodów osobowych,
- zamontowanie systemu telewizji przemysłowej (CCTV), systemu alarmowego, wykonanie dwóch sztuk drzwi z wypełnieniem szklanym oraz zamontowanie elektronicznego depozytora kluczy w obiekcie Babka Tower,
- zamontowanie floorboxów oraz przycisku napadowego w czytelnicy akt sądowych,
- wykonanie dodatkowej zabudowy w pomieszczeniu biblioteki SN,
- zmodernizowanie układu kompensacji mocy biernej w obiekcie KUWS.

(akta kontroli str. 321-325, 374, 379-381)

W części 04 Sąd Najwyższy nie wystąpiły wydatki, które w 2023 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 262-263)

Zobowiązania Sądu Najwyższego według stanu na 31 grudnia 2023 r. wyniosły 9434,3 tys. zł i były wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2022 r. (7580,7 tys. zł) o 1853,6 tys. zł, tj. 24,5%. Dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (7056,2 tys. zł), zakupu usług pozostałych (1122,2 tys. zł),

²⁶ Zakup środków transportu.

²⁷ Modernizacja obiektów przeznaczonych na działalność statutową, zakup urządzeń technicznych, zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego.

²⁸ Zakup lokali służbowych.

²⁹ Zarządzenie nr 155/2023 z dnia 7 listopada 2023 r. – blokada wydatków majątkowych w kwocie 4629,0 tys. zł, Zarządzenie nr 183/2023 z dnia 21 grudnia 2023 r. – blokada wydatków majątkowych w kwocie 155,0 tys. zł, Zarządzenie nr 191/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r. – blokada wydatków majątkowych w kwocie 80,0 tys. zł.

zakupu energii (861,6 tys. zł) oraz kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (115,3 tys. zł). Zobowiązania wymagalne nie występowały.

(akta kontroli str. 258-263, 336)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto realizację 67 wydatków w kwocie 16 388,7 tys. zł, co stanowiło 8,6% wydatków ogółem w części 04 Sąd Najwyższy. Doboru próby dokonano losowo metodą monetarną oraz w sposób celowy, z pozapłacowych wydatków budżetu państwa³⁰, na podstawie zapisów na koncie 130 Rachunek bieżący. Zbadane dowody dotyczyły wydatków bieżących (13 990,2 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (2398,5 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki dokonywane były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące bieżącej działalności Sądu. W badanej próbie nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności, powodujące konieczność zapłacenia odsetek.

(akta kontroli str. 231-236)

Szczegółowym badaniem objęto trzy zamówienia publiczne, o łącznej wartości 1292,8 tys. zł. W wyniku analizy zamówienia publicznego³¹ pod kątem zgodności jego udzielenia z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³² oraz dwóch zamówień publicznych (skutkujących wydatkami w kwotach powyżej 50,0 tys. zł, a poniżej 130,0 tys. zł)³³ pod kątem prawidłowego wyłączenia ze stosowania ww. ustawy, zapewnienia efektywnego wydatkowania środków publicznych, przejrzystości postępowania i zapewnienia niedyskryminacyjnego dostępu do zamówień, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę komputerów i monitorów komputerowych przeprowadzone zostało w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie art. 132 ustawy Pzp. Wyboru najkorzystniejszych ofert dokonano spośród złożonych sześciu ofert.

Zamówienia mające na celu dostawę rocznej licencji oprogramowania, a także dostawę środków czystości i higieny zostały przeprowadzone z wyłączeniem stosowania ustawy Pzp, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz z obowiązującymi w SN uregulowaniami w tym zakresie³⁴. Najkorzystniejszą ofertę dotyczącą dostawy środków czystości i higieny wybrano spośród dwóch, a dotyczącą dostawy licencji oprogramowania spośród trzech złożonych ofert. Analizowane zamówienia zostały zrealizowane i rozliczone w 2023 r., zgodnie z zawartymi umowami.

(akta kontroli str. 156-162, 268-271)

Pierwszy Prezes SN sprawowała nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej w części 04 w 2023 r. zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, m.in. poprzez sporządzanie bieżących analiz dotyczących:

³⁰ Ang. monetary unit sampling (MUS), tj. metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji. Metodą MUS wylosowano 46 dowodów księgowych na kwotę 15 609,6 tys. zł, a w sposób celowy dobrano 21 dowodów księgowych na łączną kwotę 779,1 tys. zł.

³¹ Dotyczącego dostawy komputerów przenośnych, stacjonarnych i monitorów komputerowych w łącznej kwocie 1080,1 tys. zł realizowanego w częściach (część pierwsza - 513,7 tys. zł, część druga - 528,8 tys. zł, część trzecia - 37,6 tys. zł.)

³² Dz. U. z 2023 r. poz. 1605, ze zm., dalej: ustawa Pzp.

³³ Sukcesywna dostawa środków czystości i higieny dla SN (77,4 tys. zł) i dostawa rocznej licencji oprogramowania ESET PROTECT Enterprise ON-PREM na 1000 stanowisk (135,3 tys. zł).

³⁴ Pierwsze zamówienie zrealizowano zgodnie z pismem Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego KPP-156/2018 z 8 marca 2018 r. zaktualizowanym pismem KPPVIII-016-1/2021 z 13 stycznia 2021 r., a drugie zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych w Sądzie Najwyższym przyjętym Zarządzeniem nr 85/2021 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie zasad postępowania w Sądzie Najwyższym przy udzielaniu zamówień publicznych na dostawę, usługi i roboty budowlane.

- stopnia realizacji zadań finansowanych z budżetu państwa,
- prawidłowości wykorzystania środków finansowych,
- zaangażowania środków zaplanowanych na wydatki oraz skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym.

Na podstawie przeprowadzonych analiz dokonywano zmian w planie w ujęciu rzeczowo-finansowym oraz blokad, a także sporządzano kwartalne sprawozdania z realizacji budżetu, które były przedkładane do zaopiniowania przez Kolegium Sądu Najwyższego. Szczegółowe zasady sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi zostały uregulowane w zarządzeniu Pierwszego Prezesa SN³⁵.

(akta kontroli str. 326-331)

W 2023 r. w SN nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 257)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2023 r. przez Sąd Najwyższy w zakresie wydatków. Na podstawie analizy 8,6% wydatków w części 04 Sąd Najwyższy ustalono, że były one niezbędne dla zapewnienia prawidłowego i sprawnego funkcjonowania Sądu. Objęte kontrolą wydatki dokonywane były w granicach posiadanych środków oraz kwot ujętych w planie finansowym oraz zrealizowane w sposób celowy i gospodarny. Zbadane przez NIK zamówienia publiczne realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2023 r. dysponenta części 04 Sąd Najwyższy:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Ponadto kontrolą poprawności objęto sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2023 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w ww. sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań.

(akta kontroli str. 332-373)

³⁵ Zarządzenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nr 98/2022 z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie zasad sprawowania kontroli i nadzoru w zakresie gospodarowania środkami publicznymi, zmienione zarządzeniem nr 184/2023 z dnia 28 grudnia 2023 r.

W 2023 r. sprawozdawczość budżetowa nie była przedmiotem audytu wewnętrznego. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych (2 kwietnia 2024 r.) w Sądzie nie dokonywano korekt sprawozdań za 2023 r.

(akta kontroli str. 392-394)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe za 2023 r. oraz sprawozdanie za IV kwartał 2023 r. w zakresie operacji finansowych o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji. Zostały one sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

V. Uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁶ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2024 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marian Banaś
/podpisano elektronicznie/

³⁶ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.